Regeringsrätten

Rättsfall

Stipendier

A. Redaktören S. ansågs vid 1961 års taxering skattskyldig för ett från Albert Bonniers Förlag erhållet barnboksstipendium på 3.000 kr. S. hade invänt bl. a. att detta stipendium tilldelats S. som en uppmuntran för hans samlade barnboksproduktion och icke för ett visst verk. Enligt PN framgick av utredningen att S. under ett flertal år från förlaget uppburit ersättning för litterär verksamhet med varierande belopp. (RR:s utslag den 7/5 1968.)

B. Skådespelaren B. ansågs vid inkomsttaxering skattskyldig för ett stipendium på 2.000 kr från Sveriges Radio. Stipendiet hade utgått på grund av ett avtal mellan Sveriges Radio och Svenska Teaterförbundet, vari reglerats de ekonomiska förhållandena mellan Sveriges Radio och skådespelare för de senares medverkan i TV. Stipendierna skulle utgå till artister berörda av avtalet i avvaktan på en lösning av artistutbildningsfrågan och ett härmed förbundet skäligt ekonomiskt engagemang. (RR:s utslag den 7/5 1968.)

Lösenersättning till kronoarrendator vid nytt arrendeavtal

Besvär av TI angående lantbrukaren B:s inkomsttaxering år 1960. — B. övertog år 1929 från sin fader arrendet till en Kronan tillhörig jordbruksfastighet. Vid tillträdet erlade B. 30.000 kr för utsäde, höstplöjning, trädesbruk samt vissa förbättringsarbeten å fastigheten. År 1958 träffades mellan B. och domänverket nytt arrendeavtal beträffande fastigheten. I samband härmed och efter särskild värdering inlöste domänverket för 47.500 kr vissa av B. utförda anläggningar och ombyggnader, bl. a. en år 1947 för 30.118 kr uppförd arbetarbostad. Anskaffningskostnaden för de av domänverket övertagna anläggningarna uppgick till c:a 92.000 kr. B. uppgav icke beloppet 47.500 kr som inkomst i deklarationen. PN upptog 25.138 kr av ersättningen till beskattning, innebärande att från beloppet 47.500 kr undantogs 19.500 kr, som ansågs belöpa på arbetarbostaden, samt 2.862 kr, avseende av B. nedlagda förbättringskostnader som tidigare icke avdragits.

Hos KR yrkade B., att ersättningen måtte undantagas från beskattning, enär densamma i sin helhet fick anses belöpa på arbetarbostaden, vars värde översteg 47.500 kr. B. yrkade vidare avdrag för den vid tillträdet år 1929 utgivna ersättningen å 30.000 kr. — KR yttrade: Vid mottagandet av det i målet ifrågakomna ersättningsbeloppet å 47.500 kr har B. enligt vad handlingarna giva vid handen avstått från äganderätten till den i målet omtalade, år 1947 för en kostnad av 30.118 kr uppförda arbetarbostaden, vilket sistnämnda belopp B. följaktligen måste anses äga rätt avräkna från det mottagna ersättningsbeloppet. Än vidare äger B. på sätt PN funnit rätt att från ersättningsbeloppet avräkna 2.862 kr. Vad härefter angår det av B. åbero-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 17:16:28

pade förhållandet att han år 1929 vid övertagande av arrendet skulle hava utgivit tillträdesersättning med 30.000 kr, för vilket belopp han icke tillgodofört sig avdrag i beskattningshänseende, så kan denna utgift vid det förhållandet att B. alltjämt fortsätter som arrendator, icke upptagas till bedömande vid nu ifrågavarande taxering. — TI yrkade, att av ersättningen endast ett belopp av 19.500 kr skulle anses belöpa på arbetarbostaden.

RR meddelade följande utslag: Enligt ett mellan B. och domänstyrelsen i mars 1958, i samband med upphörande av då gällande arrendeförhållande träffat avtal erlade Kronan till B. 47.500 kr för vissa i avtalet angivna, av B. bekostade anläggningar, bl. a. en år 1947 uppförd bostadsbyggnad. Äganderätten till denna har tillkommit B. och skattskyldigheten för den del av den enligt avtalet uppburna ersättningen, som belöper på byggnaden, bör därför bedömas enligt reglerna om realisationsvinstbeskattning. Enär B. innehaft byggnaden mer än tio år, utgör nämnda del av ersättningen följaktligen (enligt då gällande regler) icke skattepliktig inkomst för honom. Domänstyrelsen har efter särskild värdering av de anläggningar, som den överenskomna ersättningen avser, beräknat att 20.000 kr utgjort vederlag för bostadsbyggnaden. Anledning saknas till antagande att större del av ersättningen belöpte på nämnda byggnad. Återstoden av den av B. uppburna ersättningen, 27.500 kr, får anses utgöra intäkt av jordbruksfastighet. Härifrån må dock, såsom KR funnit, avdragas ett belopp av 2.862 kr. Än vidare får B. anses berättigad till avdrag med tidigare icke avdragna belopp som han vid tillträde av arrendet erlagt till föregående arrendator för anläggningar, vilka B. under sin arrendetid utbytt mot anläggningar som Kronan lämnat ersättning för enligt det förutnämnda avtalet. B. sålunda tillkommande avdrag må i brist på närmare utredning bestämmas till 5.000 kr. (RR:s utslag den 7/5 1968.)

Omläggning av värmesystem

A. Besvär av TI angående lantbrukaren S:s inkomsttaxering år 1962. — S. hade under 1961 bekostat arbeten på mangårdsbyggnaden till en jordbruksfastighet med 29.000 kr (för en annan delägare uppgick kostnaderna till 20.698 kr). I 1962 års deklaration yrkade S. avdrag med 21.170 kr. — Hos PN yrkade TI, att den icke avdragsgilla delen av byggnadskostnaderna borde bestämmas till 15.577 kr, varav ett belopp av 9.000 kr efter proportionell fördelning av kostnaderna mellan beskattningsåren 1961 och 1962 hänfördes till det första året, i följd varav de avdragsgilla underhållskostnaderna vid 1962 års taxering skulle bli 20.000 kr. Till stöd för sitt yrkande åberopade TI, sedan besiktning av fastigheten skett, bl. a. följande: Värmeledningsanläggningen utgör en ersättning för slopade eldstäder och icke för någon murstock. Genom installationen av värmeledning har den ena murstocken blivit överflödig, oavsett om denna varit förbrukad eller ej. Borttagandet av en murstock, vars funktion ersättes av annan murstock och som på grund härav icke återuppföres, synes ur taxeringssynpunkt böra betraktas som en ombyggnadsåtgärd. Förhållandet torde vara jämförbart med sådana fall, då en ändring av en byggnads planlösning betraktas som ombyggnad, ehuru vederbörande skattskyldig invänt och gjort sannolikt, att den vidtagna åtgärden kostat mindre än en nödvändig reparation vid bibehållande av den ursprungliga plan-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 17:16:28

lösningen. Avdrag bör därför icke medgivas för vad det skulle kostat att utbyta en icke ersatt murstock, även om den gamla murstocken är förbrukad. — PN lämnade TI:s talan utan bifall och fann avdrag böra medges jämväl för beräknade kostnader för iordningställande av ytterligare en murstock, 2.300 kr. Efter proportionell fördelning beräknades de vid 1962 års taxering avdragsgilla underhållskostnaderna till 21.300 kr. — KR: ej ändring, enär det fick antagas, att ett iståndsättande av den äldre uppvärmningsanläggningen skulle ha medfört kostnader uppgående till åtminstone det belopp för vilket avdrag medgivits av PN. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 7/5 1968.)

B. Besvär av hemmansägaren P. angående inkomsttaxering år 1961. — TN medgav P. avdrag för reparation av boningshus med 12.652 kr i enlighet med deklarationen. Vid besiktning i anledning av TI-besvär antecknades bl. a. följande: I samband med installation av centralvärme hade en tidigare befintlig murstock rivits och ersatts med en ny i en särskild tillbyggnad till huset. Kostnaden för den nya murstocken uppgick till 979 kr, lagningskostnaden efter den rivna murstocken till 700 kr samt kostnaden för den nya värmeinstallationen i övrigt till 7.051 kr. För ersättande av den gamla murstocken samt eldstäder och bakugn beräknades kostnaderna till 4.000 kr respektive 2.700 kr.

RR yttrade: Enligt en av P. lämnad, i målet obestridd uppgift har hans utgifter för omläggning av värme- och sanitetssystemet utgjort 7.651 kr. Med ledning av vad som förekommit vid en målet gjord besiktning av fastigheten kan på omläggning av vatten- och avloppsledningar samt anskaffning av varmvattenberedare antagas belöpa 600 kr. P:s utgifter för omläggning av värmesystemet kan således beräknas till 7.051 kr. Kostnaden för återställande av det äldre värmesystemet i godtagbart skick kan enligt förebragt utredning beräknas till 4.000 kr för murstock samt 2.700 kr för eldstäder och bakugn eller sammanlagt 6.700 kr. Såsom avdragsgill reparationskostnad bör godtagas totalkostnaden enligt det billigare alternativet eller alltså 6.700 kr. I övrigt har P. icke visat fog för sin talan. (RR:s utslag den 7/5 1968.)

C. Besvär av TI angående lantbrukaren E:s inkomsttaxering år 1965. — E. lät år 1964 installera centralvärme i boningshuset på sin jordbruksfastighet för 8.590 kr, varvid panncentral och ny skorsten uppfördes i ett brygghus 20 meter från huset. Vidare uppkom vissa smärre kostnader för målning och reparation av el-ledningar på tillhopa 840 kr. E. yrkade avdrag med 4.020 kr för värmeanläggningen och med 840 kr för målning m. m., tillhopa 4.860 kr, samt hänförde till ej avdragsgill förbättring 4.570 kr. E. uppgav att byggnaden var uppförd 1921 och sedan dess ej genomgått någon större reparation, att kulvert nedlagts i marken från brygghuset till boningshuset år 1963 (vid 1964 års taxering erhölls avdrag med yrkade 2.400 kr av totalt 6.770 kr) samt att genom att pannrummet förlades till brygghuset kostnaderna för murstocken blivit betydligt lägre än om murstocken i boningshuset rivits och återuppförts där. — TN hänförde ytterligare 1.860 kr till grundförbättring, enär kostnanerna för den del av värmeanläggningen, som låg utanför boningshuset, ej ansågs avdragsgilla. — Hos PN yrkade E. avdrag enligt deklarationen samt uppgav att den gamla murstocken varit utdömd. — PN bi-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 17:16:28

föll E:s talan. — Hos KR yrkade TI att avdraget skulle nedsättas i enlighet med TN:s beslut. — KR lämnade besvären utan bifall och yttrade: E. får, oavsett att vid installationen av centralvärmeanläggning i huvudbyggnaden panncentralen förlagts till brygghuset och en kulvert nedlagts mellan byggnaderna, anses berättigad till avdrag för kostnader för installationen i den mån dessa icke överstigit beräknad kostnad för reparation av den gamla murstocken och omsättning av de kakelugnar, som förut använts för mangårdsbyggnadens uppvärmning. I målet har icke påstått och än mindre visats att det av E. yrkade avdraget 4.020 kr överstigit sålunda beräknad kostnad. — Hos RR fullföljde TI sin talan. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 7/5 1968.)

Fråga om den s. k. nettometoden kunde tillämpas på inventarienedskrivning

Besvär av f. åkeriägaren S. angående inkomsttaxering år 1960. — S. bedrev t. o. m. 31/1 1959 rörelse i form av express- och speditionsverksamhet. I rörelsen ingick en år 1954 anskaffad lastbil, vilken under åren 1954—1958 helt avskrivits. I samband med att S. överlät nämnda rörelse, sålde han bilen för 10.500 kr. Av köparen förvärvade S. en annan bil för 12.770 kr och erlade således en mellangift av 2.270 kr. Den 1/4 1959 ingick S. som delägare i en annan rörelse, en läskedrycksfabrik. I denna rörelse användes dels S:s nyförvärvade bil, dels en den andre delägaren tillhörig bil. Vid sin deklaration fogade S. två rörelsebilagor. På den rörelsebilaga, som avsåg express- och speditionsrörelsen under januari 1959, redovisade S. icke någon försäljningsvinst på den utbytta bilen. På en för de två delägarna i läskedrycksfabriken gemensam rörelsebilaga yrkades avdrag för värdeminskning på S:s bil med 454 kr, motsvarande 20 % av mellangiften, och för värdeminskning på meddelägarens bil med 1.760 kr, motsvarande 20 % av dess anskaffningsvärde. Nettointäkten av rörelsen fördelades med hälften på vardera delägaren. — TN beskattade S. för försäljningsvinsten på den utbytta bilen, 10.500 kr.

Sedan S. hos PN yrkat att taxeras enligt deklarationen, vände sig TI till S. med en förmodan, att S. alternativt yrkade avdrag för värdeminskning på den nya bilen med 2.554 kr, motsvarande 20 % av dess anskaffningsvärde 12.770 kr, innebärande nedsättning med 2.100 kr; TI utbad sig ett även av meddelägaren undertecknat besked, hur denna nedsättning skulle fördelas mellan delägarna. S. svarade, att han icke avsåg att godkänna något alternativt värdeminskningsavdrag. TI yttrade därefter bl. a. att uttalandet i RN 1956: 3: 1 om tillämpning av nettometoden i vissa situationer uppenbarligen endast avsåg fall, då såväl det gamla som det nya inventariet användes i samma rörelse och av samma rörelseidkare. S. genmälde bl. a., att vid bytet av bilar förelegat just den i RN 1956: 3: 1 angivna situationen att "annan likartad tillgång lämnats som dellikvid". — PN: ej ändring, då nettometoden ej kan anses tillämplig i förevarande fall. — KR: ej ändring. — R lämnade besvären utan bifall. (RR:s utslag den 8/5 1968.)

Anm.: Nettometoden godtogs i RÅ 1962 not. 608 (svårighet att utreda restvärdet å avyttrade inventarier bl. a. på grund av att bolaget vid tidigare taxering använt nettometoden). I RÅ 1958 not. 2434 medgav RR på talan av skattskyldig tillämpning av bruttometoden, medan undersinstanserna tillämpat nettometoden. I RÅ 1961 not.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 17:16:28

1726 tillämpade underinstanserna nettometoden. RR gjorde ej ändring; i detta fall skulle nettometoden mot den skattskyldiges yrkande om nedsättning ha medfört höjning av taxeringen. Frågan om tillämpning av nettometoden vid planenlig avskrivning synes härutöver icke ha varit föremål för RR:s prövning. Jfr Lundevall Skattehandbok 5:e uppl. s. 357, Geijer m. fl. Skattehandbok del I 6:e uppl. s. 290, Hedborg—Lundell—Gärdin Den nya företagsbeskattningen s. 20 f. samt RN 1956: 3: 1.

A-contoinbetalningar för pågående arbeten i konsultverksamhet: beskattningsår

Besvär av byggnadsingenjören E. angående eftertaxering för år 1964. — E. hade i sin verksamhet som byggnadskonsult inte såsom intäkt upptagit inbetalningar som kunder gjort à conto för pågående, vid beskattningsårets utgång ej avslutade arbeten. Inbetalningarna i fråga kom dels från två kommuner åt vilka E. arbetat såsom byggnadskontrollant och dels från en enskild person för konstruktionsarbeten. De influtna beloppen hade bokförts som inkomst men i samband med bokslutet upptagits som förskottsskuld på arvoden. — PN beskattade beloppen såsom inkomst. — KR fann att E. icke förebragt utredning, som kunde föranleda att det från kunder uppburna beloppet ej i sin helhet skulle tagas till beskattning vid förevarande taxering. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 7/5 1968.)

Anm.: Jämför bl. a. RÅ 1959 ref. 32 (Skattenytt 1960 sid. 143); se även Skattenytt 1966 sid. 289 (Helgesson).

Fråga om ändamålet med förelagt vite förfallit?

Besvär av N. angående vite. — Länsstyrelsen (LS) hade förelagt N. att vid vite av 1.000 kr inom 8 dagar tillhandahålla sin bokföring för kontroll av skatteavdrag. Föreläggandet delgavs N. den 20/10 1966. Lokala skattemyndigheten anmälde till LS den 20/1 1967, att N. först den 9/12 1966 efterkommit föreläggandet och ingivit bokföringen för kontroll. — LS yttrade i beslut den 21/2 1967: Enär N. icke ställt sig LS:s föreläggande till efterrättelse och ej heller visat att han varit förhindrad att inom av LS förelagd tid inkomma med sina bokföringshandlingar förklarar LS med stöd av 83 § U. F. det förelagda vitet förfallet. Då emellertid N. numera avlämnat sina bokföringshandlingar, prövar LS skäligt jämka vitet och nedsätta detsamma till 300 kr, som skall av N. uttagas. Vitet tillfaller Kronan. — Hos KR yrkade N., att LS:s beslut skulle undanröjas. — KR: ej ändring. — RR: Enär i målet blivit upplyst, att N. den 9/12 1966 till vederbörande myndighet ingivit infordrade bokföringshandlingar, och LS därför ej bort utdöma vitet, prövar RR lagligt att med ändring av KR:s utslag upphäva LS:s resolution. (RR:s utslag den 7/5 1968; en ledamot var skiljaktig och yttrade: I målet är upplyst att N. ingivit handlingarna i fråga väl efter den tidpunkt, då desamma enligt LS:s vitesföreläggande skulle ha inkommit, men dock innan anmälan om utdömandet av vitet skett. Enär LS vid sådant förhållande ej bort utdöma vitet prövar jag lagligt etc. . . .)

Anm.: Jfr RÅ 1960 ref. 37, som föranledde ändring av 124 § TF (SFS 1961 nr 340; Prop. 1961: 100 s. 306).

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 17:16:28